

о. Олег ЧУПА



«Хто Бог великий, як Бог наш? Ти єси Бог, що творить чудеса» (Пс 76, 14-15). Ці слова псалмопівця спадають на думку щоразу, коли стаєш свідком воскресіння якоїсь заблуканої душі, особливо в таких обставинах, в яких цього й не сподіваєшся. Це було близько десяти років тому в карпатському селищі... В день Богоявлення мене попросили освятити купіль в одному з відпочинкових комплексів. Скінчився чин водосвяття, пірнули всі відважні, а мені настав час повертатись додому.

Відпочивальники вирушили грітись по своїх покоях. Тільки один пірнальник років сорока чомусь чекав на мене, щоб наодинці щось важливе сказати. Втім, не міг сказати й слова... з очей текли сльози. «Я грешный человек, я это сегодня понял», – врешті тихо вимовив він, намагаючись описати, що пережив під час занурення. Андрій був з центральної України. На час зимової відпустки приїхав з родиною відпочити в Карпатах. І несподівано для себе самого в йорданських водах Бог омив скверну його душі. На прощання Андрій залишив мені адресу для листування, щоб допомогти йому зрозуміти, як бути далі... Життєва пора як і обставини, в яких Бог творить в душі людини велике чудо покаяння, – це таїнство, нерозривно пов'язане з таємницею Божого Промислу і таємницею людської волі. «От, стою при дверях і стукаю: як хто почує голос мій і відчинить двері, увійду до нього і вечерятиму з ним і він зі мною», – каже Господь в книзі Одкровення (Од 3, 20). Богослови пояснюють цей уривок, використовуючи образ бідняка, під виглядом якого Всемогутній Бог просить в людини «милостині любові», бо не наважується виламувати дверей людського серця. Господь настільки цінує свобідну волю людини, що перед нею зупиняється навіть Його всемогутність.

Момент покаяння – це час істини, коли починаєш бачити те, чого до цього часу не бачив, розуміти те, чого не розумів, відчувати те, чого не відчував. І це чудо! Дар Божий! Дотик благодаті, за яким часто в житті настають докорінні зміни. Хто не молився, починає шепотіти молитви як дитина, дістає із закамарку Святе Письмо і вникає у його зміст. Хто

не розумів навіщо сповідатись, наважується відкрити Богові рани своєї душі. Хто відвертає свій погляд від потреб інших, починає їм служити. Хто судив, очорнював інших, тепер, коли заходить мова про чужі недоліки, замовкає і вже не хоче їх смакувати. Хто брав чи платив хабарі, стає чесною людиною, приймаючи всі матеріальні незручності чесності... Можливостей для таких чудес стільки, скільки й людських гріхів. Бог радо вибілює одіж нашої душі, лиш би людина захотіла цю нову одіж вдягнути.

Чудо покаєння приводить нас до особи Ісуса Христа. Очам душі відкривається правда про те, що гріх – це не просто думка, почуття, слово чи вчинок, які віддаляють від спасіння, а насамперед легковажний жест, що ударяє розп'яту Божу Любов. Богослужбова пісня говорить, що беззаконники прибили до хреста Господні «ноги, які ходили по раю, що їх бачили колись прародичі» Адам і Єва (9-а пісня канону утрені середі 8-го гласу). Чи розуміли воїни, чиї руки і ноги вони прицвяховують, чию одіж ділять, кого лихословлять, напоюють оцтом і жовчю? Мабуть, вони так ставились до всіх засуджених на смерть. Однак по смерті Ісуса сотник і воїни, налякані землетрусом, прозріли: «Це справді був Син Божий!» (Мт 27, 54).

Засохла галузка не може видати зелених пагонів, якщо не буде прищеплена до здорового дерева. Душа людини починає духовно плодоносити після того, як прищеплюється до тіла Церкви. Святий апостол Павло під час свого навернення дорогою до Дамаску втратив зір. Відтак через цей тілесний знак Бог впровадив його до Своєї Церкви. Спершу він прийшов у дім християнина Ананії (Ді 9,10-18), де прозрів тілесно, згодом відвідав у Єрусалимі апостолів Петра, Якова та Івана (Гал 2,9). Людина стає частиною Церкви як невидимого тіла Христового через благодатну купіль Святих Тайн: через Таїнство хрещення, якщо це стається під час першого навернення в дорослому віці, або ж через Тайну сповіді, в якій віднаходить втрачену благодать.

Духовний світ сповнений різних барв й відтінків. Людина тілесна, що не знає покаєння, або взагалі його не зауважує, або ж бачить примітивно. Такий собі дальтонізм духовного зору. Одування настає поступово. Розум і серце починають розрізняти між гідністю та гордістю, справедливістю і бажанням помсти, терпеливістю і слабодухістю, покорою й лукавим смиренням. Не дивно, що людина далека від Бога вважає себе безгрішною, бо, насправді, душа її незряча, а та, що йде дорогою спасіння, щораз то більше усвідомлює свою неміч. Преподобний Петро Дамаскин (XII ст.) потверджує: «Бачити свої гріхи як пісок морський – це початок просвітлення душі та ознака її здоров'я» (Кн. 1).

З наверненням до Бога, подібно як це пережив Андрій, лише розпочинається наше покаєння. Це не одноразова дія, а початок тривалого, непростого, але солодкого духовного подвигу. Бог продовжує діяти, а ми неустанно трудитись. Одного святого запитували, що він робить, коли під час іспиту сумління не може пригадати своїх гріхів? На що він відповів: «Молюсь Богові, щоб показав мені їх, і вони приходять мені на гадку». Чудесна дія благодаті триває.

... Андрій написав мені, як тільки повернувся з відпочинку додому. Невдовзі він приготувався до сповіді, приступив до Святих Тайн, знайшов духовного радника. Так серед Карпатських гір у дивний спосіб Христос віднайшов одну з заблуканих овець Свого стада.